

1. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/452
Toplantı Tarihi/Sayısı : 07.08.2025/54
Karar Numarası : 2025/474
Başvuran : Y.B.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Karatepe Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, pandemi döneminde alınan tedbirler kapsamında ertelenen açık ve kapalı görüşler için planlanan telafi görüşlerin başvuranın mağduriyetini gidermediği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Karatepe Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunduğunu,

b. Pandemi döneminde yapılmayan görüşler için telafi görüşler yaptırılmaya başlandığını, telafi görüşünün cuma günü yarım saat şeklinde uygulanmasına karar verildiğini, asıl görüş gününün ise pazartesi günü olduğunu, ailesinin Giresun'da ikamet ettiğini ve iki görüş için gelip gitmelerinin zor olduğunu, ayrıca ikinci derece akrabalarının görüşe gelmelerine izin verilmemesinin hak ihlali teşkil ettiğini iddia etmekte ve telafi görüşlerin asıl görüş günü olan pazartesi gününe alınmasını ve ikinci derece akrabalarıyla görüş yapabilmesinin sağlanmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Karatepe Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 2020 yılında başlayan pandemi nedeniyle Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulunun tavsiye kararları doğrultusunda 14/3/2020 tarihinde Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından tüm teşkilata duyurulan genel yazıyla kapalı ve açık ziyaretlerin ikinci bir talimata kadar ertelenmesine karar verildiği, ülke genelinde normalleşme adımlarının atılmaya başlanmasıyla kısmi olarak ziyaretlere izin verilmeye başlandığı, 29/4/2022 tarihli talimat yazısıyla da tüm kısıtlamalara son verilerek mevzuat hükümleri doğrultusunda ziyaretlere devam edildiği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

b. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün 5/7/2024 tarihli yazısı gereğince, pandemi döneminde hakları saklı kalmak kaydıyla yaptırılmayan görüşlerine telafi niteliğinde olacak şekilde hükümlü/tutuklunun birini talep ve tercih etmesi kaydıyla; en az 30 dakika süre ile ziyaret izni, 30 dakika süre ile ACEP (Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumuna Entegrasyonu) görüntülü görüşme veya 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Telefonla görüşme hakkı*" başlıklı 74'üncü maddesi kapsamında 10 dakika sesli görüşme imkanı verilmesinin uygun görüldüğü,

c. İlgili yazının Kurumda barındırılan tüm hükümlü ve tutuklulara tebliğ edildiği, Kurumda ACEP görüntülü görüşme sistemi bulunmadığından iki tercih hakkının sunulduğu, hükümlü ve tutukluların tercih süreçlerinin tamamlanmasının ardından telefon ve kapalı ziyaret görüş gün ve saatlerinin planlandığı, görüşlerin ne şekilde yaptırılacağı konusunda Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan 13/12/2024 tarihli karar gereğince; telafi olarak ziyaret tercih eden hükümlü ve tutuklular için her ayın ilk tam haftası cuma günü açık görüş, ayın diğer haftalarında cuma günü kapalı görüş olarak yaptırılmasına, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri için ise 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 25'inci maddesinin (f) bendi gereğince hükümlüyü; eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisinin belirlenen gün ve saatlerde ziyaret edebileceği,

ç. Bu çerçevede, 16/12/2024 tarihi itibarıyla telafi görüşlerinin yaptırılmaya başlandığı, başvuranın 17/4/2023 tarihi itibarıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazına başlandığı, başvuranın Kuruma yazdığı 9/8/2024 tarihli dilekçeyle telafi görüşlerini 30 dakika süre ziyaret görüşü olarak tercih ettiğini belirttiği, başvuranın pandemi döneminde gerçekleştiremediği 20 açık, 39 kapalı olmak üzere toplam 59 görüş hakkı bulunduğu, 5275 sayılı Kanun uyarınca hükümlüyü ziyaret edebileceği belirlenen kişilerin (eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi) diledikleri takdirde Kurumun belirlediği gün ve saatlerde ziyaret edebileceği,

belirtmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün 5/7/2024 tarihli yazısının kendisine tebliğ edildiğini ve "*ya telefon ya da görüş*" denilerek seçim yapmasının istendiğini fakat bu telafi haklarını nasıl kullanacağına dair kendisine bilgi verilmediğini, görevli memurlardan süre, gün vb. konular hakkında bilgi almaya çalıştığını, görevli memurun kendisine "*belli değil*" cevabını verdiğini ve görüşe ikinci derece akrabalarının da gelebileceğini belirttiğini, buna rağmen telafi görüşünün cuma günü olarak belirlendiğini, bu nedenle hiçbir yakınının telafi görüşüne gelemediğini, ayrıca ikinci derece akrabalarının da görüşe gelmesine müsaade edilmediğini,

b. Telafi görüş sürelerinin 30 dakika olarak belirlendiğini, pandemi döneminde bulunduğu Marmara 1 No.lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tüm görüşlerinin 1 saat olarak yaptırıldığını, telafi görüşlerinin, pandemi dönemindeki hakları saklı kalmak kaydıyla yaptırılmayan görüşlere telafi niteliğinde olduğunu, bu nedenle pandemi döneminde yapamadığı 1 saatlik görüşlerinin 30 dakika olarak yapılmasına karar verilmesinin hak ihlali olduğunu,

c. Tüm bunlara ek olarak, 20 açık 39 kapalı görüş hakkının bulunduğunu, tüm görüş haklarını kapsayan tek bir çeşit telafi tercihinde bulunmasının istendiğini, iki farklı görüş hakkı için farklı telafi tercihlerini seçebilmenin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

daha yerinde olacağını, ayrıca tercih ettiği görüş yönteminin değiştirilmesine de müsaade edilmediğini, iddia etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Özel hayatın gizliliği*" başlıklı 20'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.*"

6. Anayasa'nın "*Haberleşme hürriyeti*" başlıklı 22'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.*"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak.*", (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir: "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. Başvurunun esas incelemesi yapılmadan önce Kurumun, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalı ve başvuru konusunun bu kapsamda kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir.

13. 6701 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ulusal önleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır.

14. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

15. Ulusal önleme mekanizmaları işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik proaktif çalışmalar yürütmektedir. Ulusal önleme mekanizması kapsamında alıkonulma yerlerine yapılan ziyaretlerin ana amacı, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının izlenmesini ve raporlanmasını gerektirmektedir.

16. Somut olayda başvuran; pandemi döneminde yapılamayan açık ve kapalı görüşlerin telafisi için planlanan telafi görüş günlerinin asıl görüş günlerinden farklı bir güne verilmesi nedeniyle ailesinin telafi görüşlerine gelemediğini, ayrıca ikinci derece akrabalarının da telafi görüş günlerine gelmesinin kabul edilmediğini iddia etmektedir.

17. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8'inci maddesine göre; "(1) Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. (2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir."

18. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, hükümlü ve tutukluların hukuka uygun olarak özel ve aile hayatının sınırlandırılması cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz ve doğal bir sonucudur. Öte yandan hükümlü ve tutukluların özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı, cezaevi idaresinin hükümlü ve tutukluların ailesi ve yakınlarıyla temasını devam ettirecek önlemleri almasını zorunlu kılmaktadır (AİHM, *Messina/İtalya*, B. No: 25498/94, 28/12/2000, para. 61; AİHM, *Vlasov/Rusya*, B. No: 78146/01, 12/6/2008, para. 123; AİHM, *Kučera/Slovakya*, B. No: 48666/99, 17/7/2007, para. 127). Bununla beraber bu yükümlülük yerine getirilirken cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz ve doğal sonuçlarının gözetilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi ile özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı arasında adil bir denge sağlanmalıdır. Ancak cezaevinde bulunmanın doğal sonucu olarak idarenin tutuklu ve hükümlülerin özel ve aile hayatına müdahale konusunda takdir yetkisinin daha geniş olduğu gözetilmelidir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Mehmet Koray Eryaşa*, B. No: 2013/6693, 16/4/2015, para. 89).

19. AİHM, telefonla haberleşmelerine saygı gösterilmesi haklarının ihlal edildiğine ilişkin önüne gelen bir başvuruyu AİHM'in 8'inci maddesi kapsamında incelemiştir (AİHM, *Nusret Kaya ve Diğerleri/Türkiye*, B. No: 43750/06, 43752/06, 32054/08, 37753/08 ve 60915/08, 22/4/2014). AYM de telefonla görüşme hakkının kullandırılmamasına ilişkin önüne gelen bir başvuruyu haberleşme hürriyeti kapsamında incelemiştir (AİHM, *F. Ç.*, B. No: 2018/1219, 24/3/2021).

20. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

21. Yukarıda alıntı yapılan kararlar çerçevesinde, mahpusların ceza infaz kurumundaki telefonla görüşmelerinin, açık ya da kapalı görüş yapmalarının, bu görüşmeler ile görüşlere ilişkin sınırlamaların özel ve aile hayatına saygı hakkı ile haberleşme hürriyeti kapsamında kaldığı, dolayısıyla başvuranın mezkûr iddiasının işkence ve kötü muamele yasağı ihlaline yönelik olmadığı değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen mezkûr iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

7/8/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Üye

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No: